17.2.2017

Dnro:
243/04/2017

Liikenne- ja viestintävaliokunta
liv@eduskunta.fi

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan pyyntö 16.2.2017 kirjallisesta asiantuntijalausunnosta asiassa HE 2/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laajakaistarakentamisen tukea haja-asutusalueille koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Viestintäviraston lausunto

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Viestintäviraston lausuntoa hallituksen esityksestä laajakaistarakentamisen tukea haja-asutusalueille koskevan lainsäädännön muuttamisesta, HE 2/2017 vp. Viestintävirasto esittää lausuntonaan seuraavaa.

Ehdotetut muutokset

Viestintävirasto kannattaa hallituksen esityksessä esitettyjä muutoksia. Ehdotetut muutokset parantavat tukea saavien teleyritysten taloudellisia edellytyksiä toteuttaa hankkeita sekä selkiyttävät ja sujuvoittavat tukiehtoja.

Laajakaistahankkeella on ollut merkittäviä vaikutuksia valokuidun saatavuuden ja liittymämäärien lisääntymisessä. Laajakaistahanke käynnistyi vuonna 2008 tavoitteena edistää laajakaistaverkkojen rakentamista haja-asutusalueille. Laajakaistahankkeessa on vuoden 2016 loppuun mennessä rakennettu yhteensä noin 17 000 kilometriä valokuituverkkoa, joka mahdollistaa valokuidun saatavuuden noin 70 000 kotitaloudelle. Uusia valokuituliittymiä on rakennettu noin 27 000 käyttäjälle. Viestintävirasto on myöntänyt valtiontukea 25 eri tuensaajalle yhteensä 49 180 540 euroa. Valmistuneille verkoille tästä on maksettu tukea yhteensä 29 293 462 euroa. Myöntämätöntä tukea on edelleen jäljellä noin 22,5 miljoonaa euroa.

Laajakaistahankkeen kohtaamat ongelmat ovat pääsääntöisesti johtuneet tiukoista tukiehdoista, joiden johdosta hankkeiden rahoituksen järjestämisessä ja sitä kautta verkkojen rakentamisen etenemisessä on ollut haasteita. Viestintävirasto katsoo, että nyt esitetyt muutokset vaikuttavat myönteisesti sekä uusien hankkeiden kiinnostavuuteen että jo aloitettujen hankkeiden loppuun saattamiseen.

Viestintävirasto
Kommunikationsverket
Finnish Communications Regulatory Authority

Itämerenkatu 3 A
PL 313
00181 Helsinki
Puhelin 09 69 661
www.viestintävirasto.fi

Östersjögatan 3A
PB 313, FI-00181
Helsingfors, Finland
Telefon +358 9 69 661
www.kommunikationsverket.fi

Itämerenkatu 3A
P.O. Box 313, FI-00181
Helsinki, Finland
Telephone +358 9 69 661
www.ficora.fi

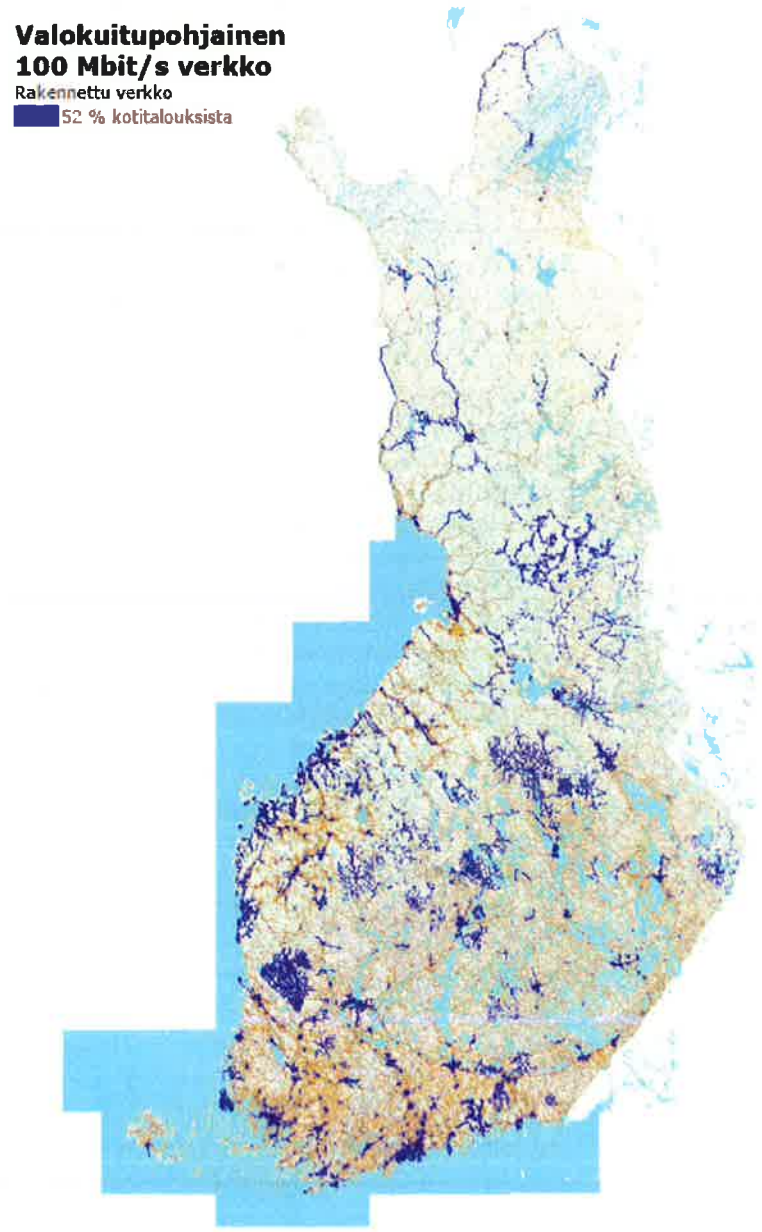
Tukikelpoinen alue, ns. punainen alue

Viestintävirasto näkee hyvänä ehdotuksen lisätä tukikelpoisia alueita poistamalla niin sanotut punaiset tukikelvottomat alueet.

Nykyisellääänkin hankealueiden verkkoja rakennetaan myös hankealueilla oleville punaisille alueille. Tästä syntyneet kustannukset eivät kuitenkaan ole tukikelpoisia ja siten lisäävät teleoperaattorin vastuulle jäävien kustannusten osuutta merkittävästi. Valokuidun kaupallinen rakentaminen kohdistuu pääsääntöisesti suuriin keskuksiin, ei niinkään pieniin taajamiin. Tällaiset taajamat on kuitenkin usein määritelty punaisiksi alueiksi ja siten taajamassa olevat kotitaloudet rajattu valtiontuen ulkopuolelle.

Punaisten alueiden poistuminen tarkoittaisi noin 287 000 uutta tukikelpoista tilaajaa, jonka myötä valokuidun saatavuus voisi lisääntyä merkittävästi.

Alla olevassa karttakuvassa on esitetty nykyinen rakennettu verkko.

Muutos, jolla punaiset tukikelvottomat alueet poistetaan, jakaisi verkon rakentamisesta aiheutuvia kustannuksia laajemmalle joukolle tukikelpoisia tilaajia ja kannustaisi teleoperaattoreita tarjoamaan valokuituliittymiä kyseisille alueille. Punaisten alueiden poistumisen voidaan lisäksi odottaa lisäävän laajakaistahankkeiden kiinnostavuutta sekä myös uusien maakuntien mukaan tuloa valtiontuen piiriin kuuluvien kustannusten osuuden kasvamisen myötä.

Tukikelpoiset kustannukset, ns. kahden kilometrin vähennys

Viestintävirasto katsoo, että tukikelvottomien kustannusten rajaamisella viimeiselle 100 metrin matkalle, eli niin sanottuun talokaapeliin, olisi merkittävä positiivinen vaikutus hankkeen toteuttajan tukikelpoisiin kustannuksiin. Tukikelpoisten kustannusten lisääntyminen parantaisi sekä teleyritysten taloudellista tilannetta rakennusvaiheessa, että myös lisäisi uusien hankkeiden kiinnostavuutta. Lisäksi sillä olisi vaikutusta liittymiskustannuksiin, joiden pienentyminen lisäisi myös liittymän tilaajien kiinnostusta nopeita laajakaistaliittymiä kohtaan.

Kahden kilometrin vähennyksen muuttaminen 100 metrin vähennykseksi mahdollistaisi myös Viestintäviraston tukiprosessin keventämisen. 100 metrin vähennyksen osalta tietojenkäsittelyä voidaan automatisoida aiempaa enemmän, johtuen esimerkiksi siitä ettei talokaapelin asennusta yhteisiin kaapeliojiin tarvitse selvittää.

Tuen myöntämisen yleiset kustannukset, muut tuki-instrumentit

Tuki-intensiteetin nostaminen 66 prosentista 90 prosenttiin mahdollistaa esimerkiksi EU:n maaseuturahastosta myönnettävän kyläverkkotuen hyödyntämisen entistä laajemmin. Useat hankkeet, jotka ovat kuuluneet jo aiemminkin 90 prosentin tuki-intensiteetin piiriin, ovat hyödyntäneet kyläverkkotukea rakentamisen rahoittamisessa. Kyläverkkotuen hyödyntämisellä on nähty olevan positiivinen vaikutus hankkeiden rahoituksen järjestämisessä.

50 prosentin ennakkomaksun laajentaminen koskemaan myös niin sanottuja vanhoja hankkeita tarkoittaa, että tuensaaja voi saada osan tuesta jo rakentamisvaiheessa helpottamaan yrityksen taloudellista tilannetta.

Ennakon mahdollistaminen kuitenkin osaltaan myös kasvattaa valtiontuen myöntämiseen ja maksamiseen liittyvää riskiä. Viestintäviraston on tukea myöntäessään ja ennakkoa maksaessaan huolellisesti arvioitava, muun muassa tuenhakijan liiketoimintasuunnitelmaan perustuen, tuenhakijan taloudellisia mahdollisuuksia rakentaa suunniteltu verkko valmiiksi.

Esitetyt muutokset mahdollistavat kaikkien tukihakemusten käsittelemisen yhdenvertaisesti.

Nyt ehdotetut muutokset tuki-intensiteetin nostamisesta, muiden tuki-instrumenttien hyväksymisestä sekä 50 prosentin ennakkomaksun mahdollistamisesta - myös sellaisille hankkeille joille Viestintävirasto ei ole vielä maksanut myönnettyä valtiontukea - ovat tarpeellisia.

Ehdotetut määräajat

Viestintävirasto katsoo, että on hyvä ottaa huomioon valtiontuen maksamisen hakemiseen, maksupäätöksen tekemiseen ja tuen maksamiseen tarvittava aika. Laajakaistatukilain mukaisia valtion tukia voidaan maksaa vuoden 2019 loppuun saakka. Tästä syystä on kannatettavaa asettaa maksun hakemiselle esitetty ehdoton määräaika 30.6.2019.

Viestintävirasto pitää hyvänä, että Viestintävirasto voisi tehdä lakimuutoksen jälkeen tulevien säännösten mukaiset markkina-analyysit kilpailutettavista hankealueista jo ennen muutosten voimaantuloa. Näin ollen maakuntien liitot voisivat aloittaa hankealueiden kilpailutukset heti lain voimaantulon jälkeen.

Apulaisjohtaja Marja Lehtimäki